

De gevolgen van de eventuele afschaffing door de FIFA van de huidige regeling voor Spelersmakelaars.

Inleiding

De afgelopen maanden is, met name onder druk van de FIFA, de discussie opgelaaid of het huidige systeem van Spelersmakelaars dient te worden afgeschaft en of de beloningswijze van Spelersmakelaars dient te worden gewijzigd.

In de eerste plaats heeft de FIFA het voornemen om de verplichte vertegenwoordiging van een speler door een Spelersmakelaar af te schaffen. Daarnaast wenst de FIFA de regels omtrent de beloning van een Spelersmakelaar (althans na de eventuele afschaffing van een Spelersmakelaar, een “normale” belangenbehartiger) voor zijn bemiddelingswerkzaamheden te wijzigen.

Wat zullen deze voorgenomen maatregelen van de FIFA en dan met name de maatregel met betrekking tot de beloning tot gevolg (kunnen) hebben en meer specifiek wat zal deze laatste maatregel (kunnen) betekenen voor het betaald voetbal in Nederland ?

I. De afschaffing van de Spelersmakelaar

Over de mogelijke afschaffing van de Spelersmakelaar is de afgelopen maanden al veel gezegd en geschreven. Ik zal hier kort op ingaan.

Tot op dit moment mogen alleen advocaten, directe familieleden of Spelersmakelaars namens voetballers bemiddelen bij de totstandkoming van arbeidsovereenkomsten. De FIFA heeft met dit systeem getracht te bewerkstelligen dat voetballers slechts door deskundige - althans betrouwbare - partijen kunnen worden bijgestaan, om daarmee de kwaliteit van de bemiddelingswerkzaamheden te kunnen garanderen en een zekere “wildgroei” van bemiddelaars te voorkomen.

De beoogde kwaliteit van de bemiddelingswerkzaamheden laat echter ondanks dit systeem in (te) veel gevallen te wensen over, met vele (juridische) conflicten tussen partijen tot gevolg. Daarnaast is gebleken dat veel belangenbehartigers zonder Spelersmakelaarslicentie toch hun werkzaamheden kunnen blijven uitvoeren, omdat zowel de spelers als de clubs hier in veel gevallen zelf hun volledige medewerking aan verlenen. Deze belangenbehartigers van sommige grote spelers zijn bij een ieder in de voetballerij bekend en niemand heeft er in praktische zin eigenlijk problemen mee dat zij hun werk doen. Op zich is dit ook begrijpelijk want zij doen hun werk vaak goed, anders zouden zij nooit zonder deze Spelersmakelaarslicentie in de voetballerij kunnen overleven.

De FIFA heeft zich mede op grond van deze overwegingen voorgenomen het bestaande systeem af te schaffen.

In algemene zin zou in mijn optiek moeten gelden dat iedere partij die voldoende deskundig is om spelers bij te staan bij de bemiddeling van de totstandkoming van arbeidsovereenkomsten, of deze nu (ex) Spelersmakelaar, accountant, oud voetballer, familielid of advocaat is, in staat moeten zijn om - op uitdrukkelijk verzoek van de speler - namens deze speler te bemiddelen bij de totstandkoming van zijn arbeidsovereenkomst.

Het gaat er immers om dat de belangen van de Speler, naar zijn mening, zo goed mogelijk worden behartigd.

De “goede” bemiddelaars zullen werk (blijven) hebben, de “slechten” zullen verstoken zijn/blijven van werk. Net als in de “gewone” wereld zal de markt haar werking hebben. Daarmee zeg ik niet dat er helemaal geen regels en of waarborgen zouden moeten gelden voor personen die bemiddelen bij de totstandkoming van arbeidsovereenkomsten in het betaald voetbal. Deze regels zijn er natuurlijk sowieso. Iedere persoon ter wereld, dus ook hij/zij die bemiddelt, is gebonden aan de wet. Eventueel zou je iedere persoon die bemiddelt bij de totstandkoming van een arbeidsovereenkomst in het voetbal ook kunnen verplichten om zich middels de mede ondertekening van de arbeidsovereenkomst voor die bemiddeling te onderwerpen aan de (nieuwe) FIFA en/of KNVB reglementen inzake de bemiddeling.

De bezwaren van sommige Spelersmakelaars (en clubs) tegen de afschaffing van het huidige systeem begrijp ik niet goed. Zij doen daarmee zichzelf, maar ook de spelers die uiteindelijk hun begeleider moeten kiezen, (ernstig) tekort, omdat ze hun eigen deskundigheid en die van de speler daarmee in twijfel trekken.

Een tot op heden minder belicht onderwerp is de verandering van de beloningsstructuur zoals die thans geldt voor Spelersmakelaars en straks mogelijk de “bemiddelaar”. Voor het gemak houd ik in het vervolg de term Spelersmakelaar aan.

II. De huidige regelgeving inzake de beloning van Spelersmakelaars en de gevolgen van een eventuele wijziging daarvan

Mondiaal

In artikel 19 lid 4 van de huidige FIFA Regulations Players Agents staat:

“The representation contract shall explicitly state who is responsible for paying the players’ agent in what manner. Any laws applicable in the territory of the association shall be taken into account”.

Dit betekent dat in de begeleidingsovereenkomst tussen de Spelersmakelaar en de speler expliciet dient te staan wie er verantwoordelijk is voor de betaling aan de Spelersmakelaar, waarbij de wetten van het land van de club waarmee de arbeidsovereenkomst wordt gesloten in acht genomen dienen te worden. De FIFA dicht zichzelf immers een hoop macht toe, maar geldende wetten van een soevereine staat accepteert ze - in ieder geval formeel - wel.

Verderop in ditzelfde artikel staat:

“Payment shall be made exclusively by the client of the players’ agent directly to the players’ agent.”

Hieruit blijkt dat de FIFA ook op dit moment al als uitgangspunt neemt dat de Speler verantwoordelijk dient te zijn voor de betaling van zijn Spelersmakelaar. Op dit moment is er op grond van voornoemd artikel van de FIFA echter nog wel de mogelijkheid om van dit uitgangspunt af te wijken. De speler kan de club met wie hij de arbeidsovereenkomst heeft gesloten toestemming geven om de Spelersmakelaar namens hem te betalen. Het artikel luidt:

“However after the conclusion of the relevant transaction, the player may give his written consent for the club to pay the players’ agent on his behalf”.

Door deze laatste bepaling bestaat in de meeste landen nog altijd de praktijk dat de club uiteindelijk feitelijk de Spelersmakelaar betaalt voor de bemiddelingswerkzaamheden die hij namens de Speler heeft verricht. Weliswaar betaalt de club formeel namens de Speler, maar in de praktijk betekent het in veel gevallen (uitzonderingen daargelaten) nog steeds dat de Speler niet exact weet welke financiële afspraken de Spelersmakelaar met de club maakt voor de bemiddelingswerkzaamheden die hij nota bene namens de speler heeft verricht. Dit terwijl de Spelersmakelaar door de club in beginsel wordt betaald uit het totale budget dat ter beschikking staat voor de betreffende speler. Hoe meer de Spelersmakelaar dus ontvangt uit het totale budget, des te minder blijft er over voor de speler zelf. Spelers realiseren zich dit niet altijd en gaan er ten onrechte vanuit dat het salaris dat de Spelersmakelaar van de club ontvangt geen invloed heeft op hun eigen salaris.

De FIFA wil deze praktijk doorbreken door dwingend op te leggen dat alleen spelers hun Spelersmakelaar mogen betalen. Een werkwijze die bijvoorbeeld in Engeland op initiatief van de FA (de Engelse voetbalbond) al is doorgevoerd. Dit is ook de meest zuivere en transparante constructie aangezien de Spelersmakelaar de belangen behartigt van de speler en de club in beginsel niets te maken heeft met de financiële afspraken die speler en Spelersmakelaar met elkaar maken. De nieuwe beloningsstructuur die de FIFA voor ogen heeft zorgt er voor dat spelers volledig inzicht hebben in het salaris dat de Spelersmakelaar ontvangt voor de werkzaamheden die hij namens de speler heeft verricht. De speler dient dit salaris immers zelf met de Spelersmakelaar overeen te komen en vervolgens ook zelf met hem “af te rekenen”.

Voor spelers, voor clubs en voor Spelersmakelaars die altijd volledig open naar hun opdrachtgever (de speler) zijn geweest lijkt me dit dus in beginsel een positieve ontwikkeling.

In Nederland

In Nederland zou de hiervoor omschreven - door de FIFA beoogde - wijziging van de beloningsregeling echter niet zo eenvoudig te realiseren zijn.

In Nederland bestaat de Wet Allocatie Arbeidskrachten door intermediairs (WAADI) waarin regels zijn opgenomen waaraan arbeidsbemiddelaars en werkgevers en werkzoekenden zich dienen te houden.

De Spelersmakelaar in de zin van the FIFA Regulations Players Agents en het KNVB Reglement Spelersmakelaars valt in Nederland onder deze wet. Hij bemiddelt immers namens een werkzoekende bij de totstandkoming van een arbeidsovereenkomst. De betaald voetbal organisaties zijn werkgevers. Zij vallen dus ook onder deze wet.

Artikel 3 en 9 van de WAADI luidt als volgt:

“Bij het verrichten van arbeidsbemiddeling wordt geen tegenprestatie van de werkzoekende bedongen” en “Bij het ter beschikking stellen van arbeidskrachten wordt voor de terbeschikkingstelling geen tegenprestatie bedongen van de arbeidskracht die ter beschikking wordt gesteld”.

Met andere woorden, een Spelersmakelaar die in Nederland namens een speler bemiddelt bij de totstandkoming van een arbeidsovereenkomst met een club kan daarvoor geen salaris in rekening brengen bij de speler zelf. De club dient op grond van de WAADI het salaris voor de werkzaamheden die de Spelersmakelaar namens de speler heeft verricht te betalen. De speler mag niet zelf de Spelersmakelaar betalen. Nederland is- voor zover ik weet - een van de weinige landen met een dergelijke wettelijke beperking.

Op dit moment zou de nieuwe regeling omtrent de beloning van de Spelersmakelaar zoals de FIFA die voorstaat niet in Nederland kunnen worden uitgevoerd, omdat deze in strijd is met de wet (de WAADI). De WAADI biedt in artikel 4 evenwel de mogelijkheid om bepaalde groepen van deze wet uit te zonderen. Dit artikel luidt als volgt:

“Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld voor arbeidsbemiddeling voor bepaalde categorieën van werkzoekenden of werkgevers”.

In theorie zou de wetgever dus de betaald voetbal sector in Nederland kunnen uitsluiten van de werking van de WAADI waardoor het aanstaande FIFA reglement omtrent de beloning van Spelersmakelaars ook in Nederland zal gelden.

Mr. J. Blakborn

December 2009